

Suomen elintarvikeviennin seuranta

Tilanneraportti syyskuu 2026

Csaba Jansik

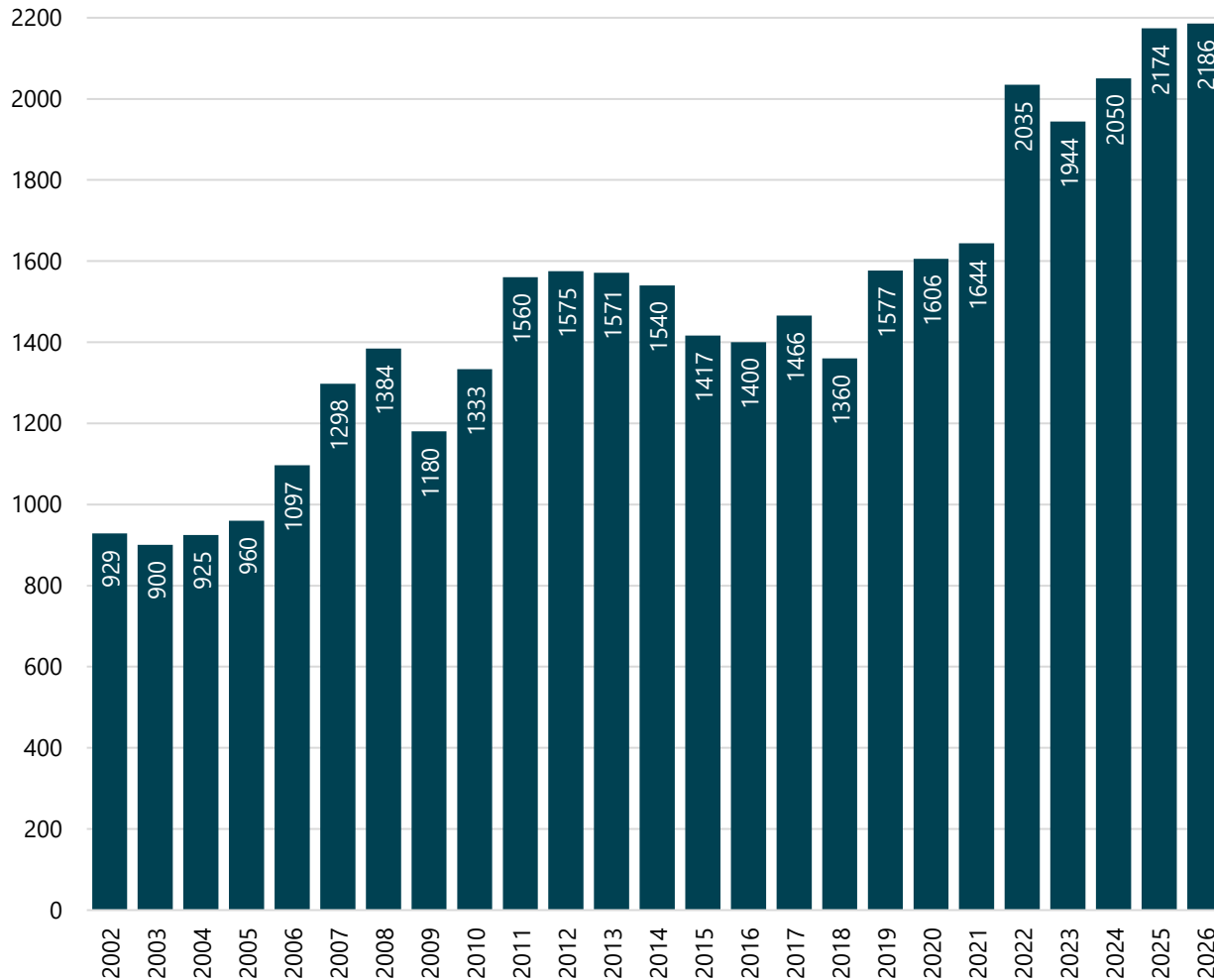
15.9.2026

Suomen elintarvikeviennin arvon kasvu vuosina 2002-2026e

© Luke

milj. EUR

Lähde: Tulli ULJAS tietokanta

Elintarvikeviennin arvo ilmaistaan ja sen kasvua seurataan käyvin hinnoin. Tunnuslukuun kuuluu ulkomaankaupan tilastoista¹ elintarvikeketjun eri vaiheen tuotokset, ja välituotteet, kuten maataloustuotteet, puolivalmisteet sekä valmiit elintarvikkeet ja juomat.

Suomen elintarvikeviennissä erottuvat selkeästi vuoden 2009 finanssikriisin aiheuttama nytkähdys ulkomaankaupassa sekä 2014 Venäjän vientikiellon pitkäkestoinen haittavaikutus 2010-luvun toisella puoliskolla.

Vuoden 2022 jyrkkä, 24 %:n, arvon hypähdys johtui ennen kaikkea hintojen noususta, jonka taustalla oli tuotantokustannusten nousu ja elintarvikkeiden inflaatio ympäri Eurooppaa.

Vuoden 2026 arvio on tehty I-VI. kuukausien toteutuneista vientiluvuista olettamalla kehityksen jatkuvan vuoden toisella puoliskolla. Arviossa ei huomioitu ASF taudin negatiivisia vaikutuksia elo-joulukuun ajalle, jotka todennäköisesti vetävät viennin arvon melko lähelle viime vuoden tasoa.

¹ Seuranta koostuu seuraavista nimikkeistä: CN01-04, CN07-12 sekä CN15-23. Standardin käyttö mahdollistaa aikasarjojen lisäksi kansainvälisen vertailun. Suomen luvuista on vähennetty Norjan lohien kauttakulku kaupan arvo.

Kuinka viennin arvon kasvua tulee seurata ja tulkita?

1. Kasvuskenaariot

Vuosina 2024 ja 2025 valmistuivat Luonnonvarakeskuksen elintarvikesektorista laatimat kasvuskenaariot. TOIVO –skenaario esittää kehitystä, jossa kasvupotentiaalia käytetään hyväksi kaikilla toimialoilla, vienninedistämistoimenpiteitä toteutetaan julkisen sektorin ja elinkeinon yhteistyönä ja myös markkinakehitys suosii kasvua. PERUS –skenaario puolestaan kuvaa ”business-as-usual” kasvupolkua, jota saavutetaan jatkamalla tähän asti käytössä ollutta toimintamallia, eikä ylimääräisiä ponnistuksia toteuteta. Skenaarioiden lähtövuosi on 2020 ja kasvu on ennustettu vuoteen 2035. Skenaariot ovat olleet esillä julkisessa keskustelussa ja tarjonneet referenssiä seurantaan, toimialastrategioille ym.

2. Kasvutavoitteet

Kasvun voi peilata kasvutavoitteeseen, joka on asetettu vuoden 2023 julkaistussa hallitusohjelmassa (s. 96). Viennin arvon kaksinkertaistamistavoite on asennettu vuosille 2023–2031.

3. Kansainvälinen vertailu

Viennin arvon kasvua voi seurata ja rinnasta verrokkimaiden saavuttamaan kasvuun. Sitä on mahdollista tehdä usean vuoden, yksittäisen vuoden tai kuukausien tasolla. Kansainvälistä kasvun vertailua on mahdollista suorittaa koko elintarvikeviennin tai yksittäisten tuotteiden tai tuoteryhmien tasolla.

2/2024
TOIVO-skenaario

<https://jukuri.luke.fi/handle/10024/554653>

3/2025
PERUS-skenaario

<https://jukuri.luke.fi/handle/10024/556186>

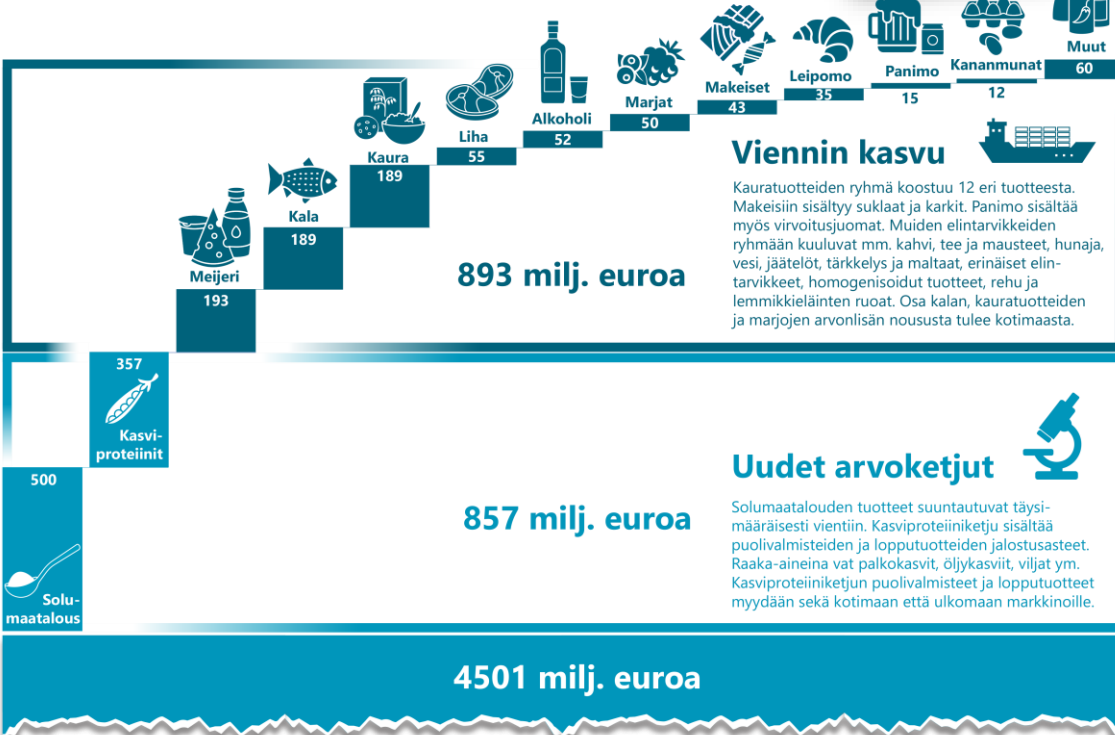
Skenaarioissa kasvu on arvioitu kokonaisuudessaan ja toimialoittain

1. TOIVO-skenaario

Liikevaihto +4 819 milj. EUR

Liikevaihdon kasvusta **3,8 mrd. euroa tulisi viennistä** ja 1,0 mrd. euroa kotimaan markkinoista.

Arvonlisä +1 735 milj. EUR

TOIVO-skenaario

PERUS-skenaario

Liikevaihto +2 046 milj. EUR

Liikevaihdon kasvusta **1,1 mrd. euroa tulisi viennistä** ja 0,9 mrd. euroa kotimaan markkinoista.

Arvonlisän kasvu on alle kolmasosan TOIVO-skenaarioon verrattuna.

Arvonlisä +571 milj. EUR

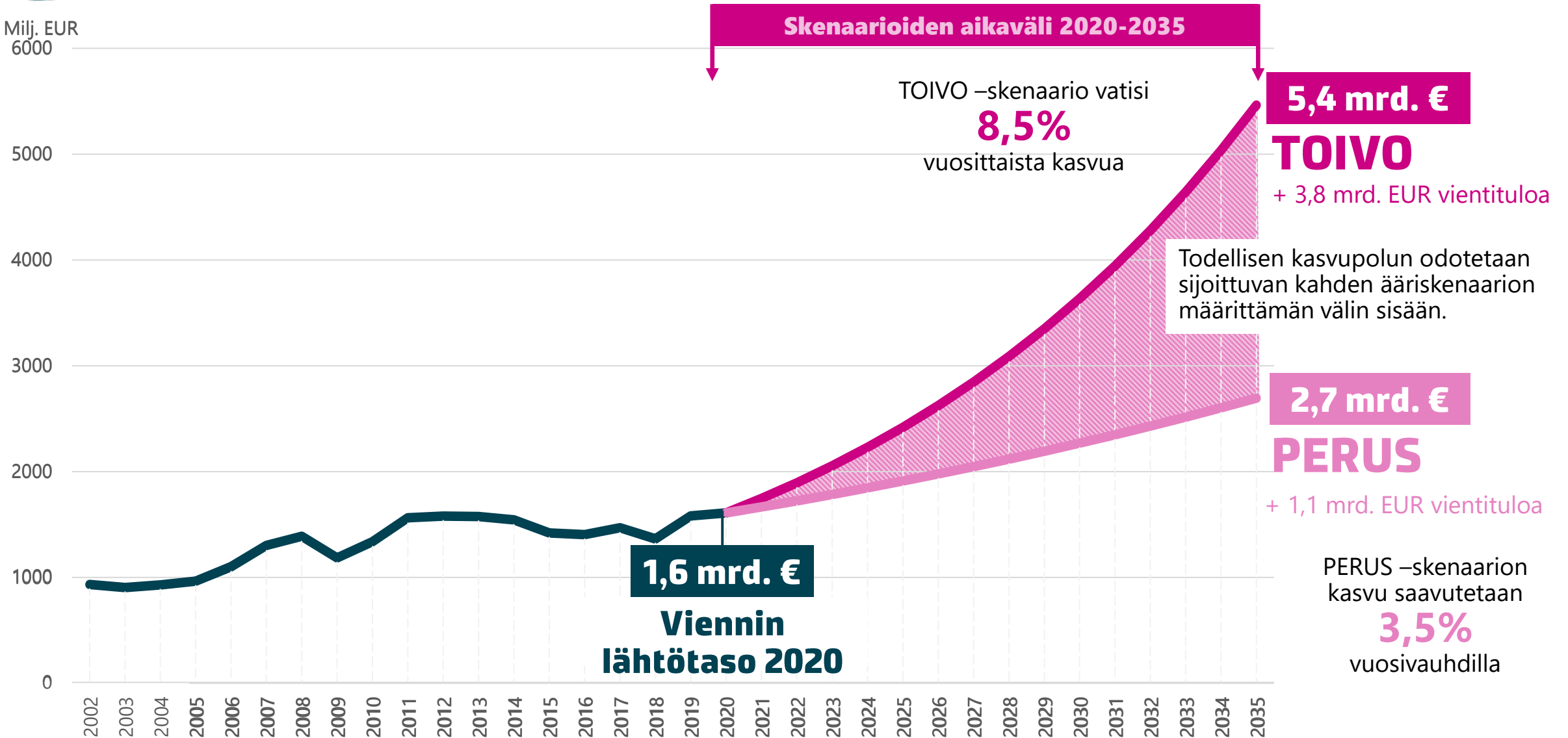

PERUS-skenaario

1.

Viennin arvon kasvu skenaarioiden valossa

Milj. EUR
6000

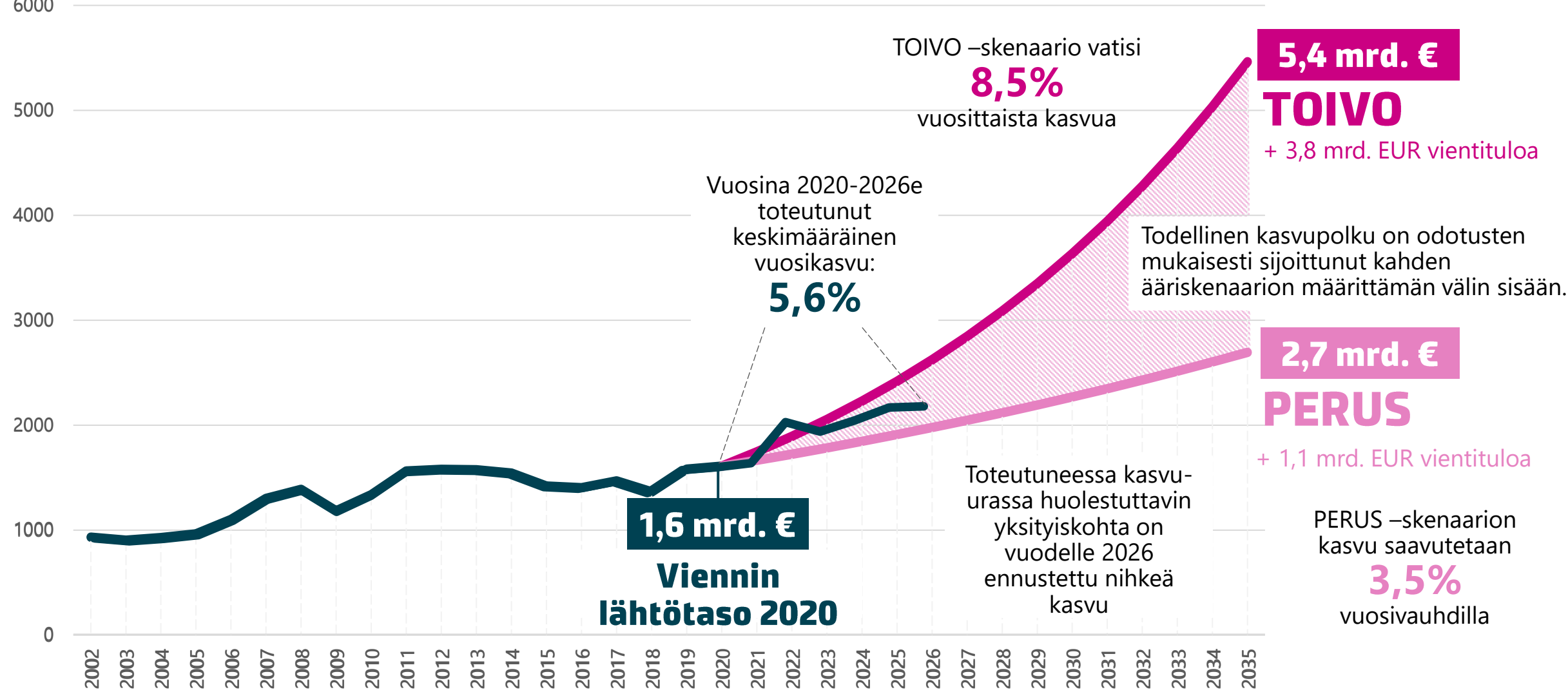

Lähde: Tulli ULJAS tietokanta; Luke kasvuskenaarit

1. Toteutunut viennin arvon kasvu skenaarioiden valossa

© Luke

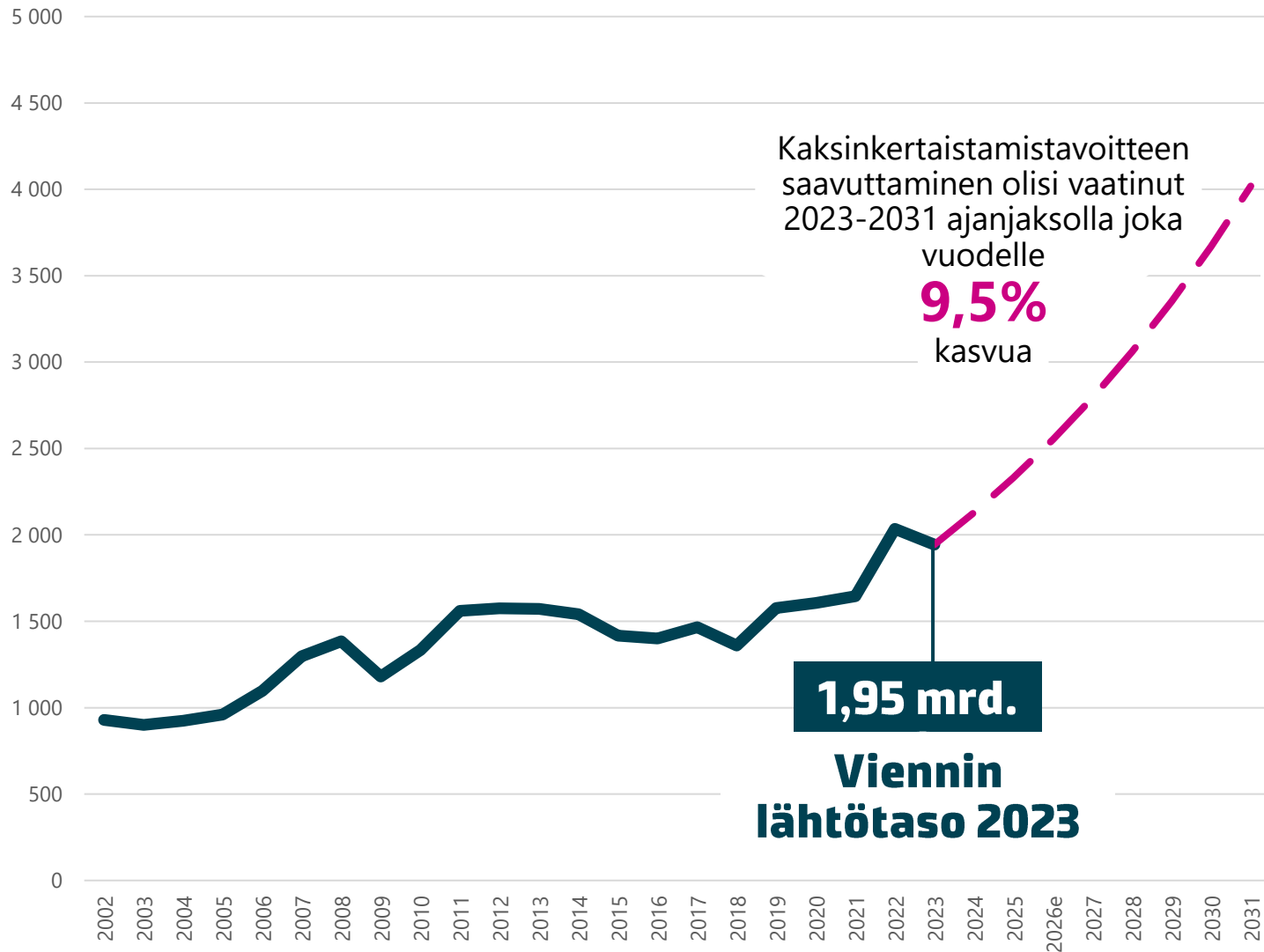
Milj. EUR
6000

Lähde: Tulli ULJAS tietokanta; Luke kasvuskenaariot

Kasvu kaksinkertaistamistavoitteen valossa

Milj. EUR

Kaksinkertaistamistavoitteen saavuttaminen olisi vaatinut 2023-2031 ajanjaksolla joka vuodelle **9,5%** kasvua

4 mrd. €
Tavoite 2031

1,95 mrd.

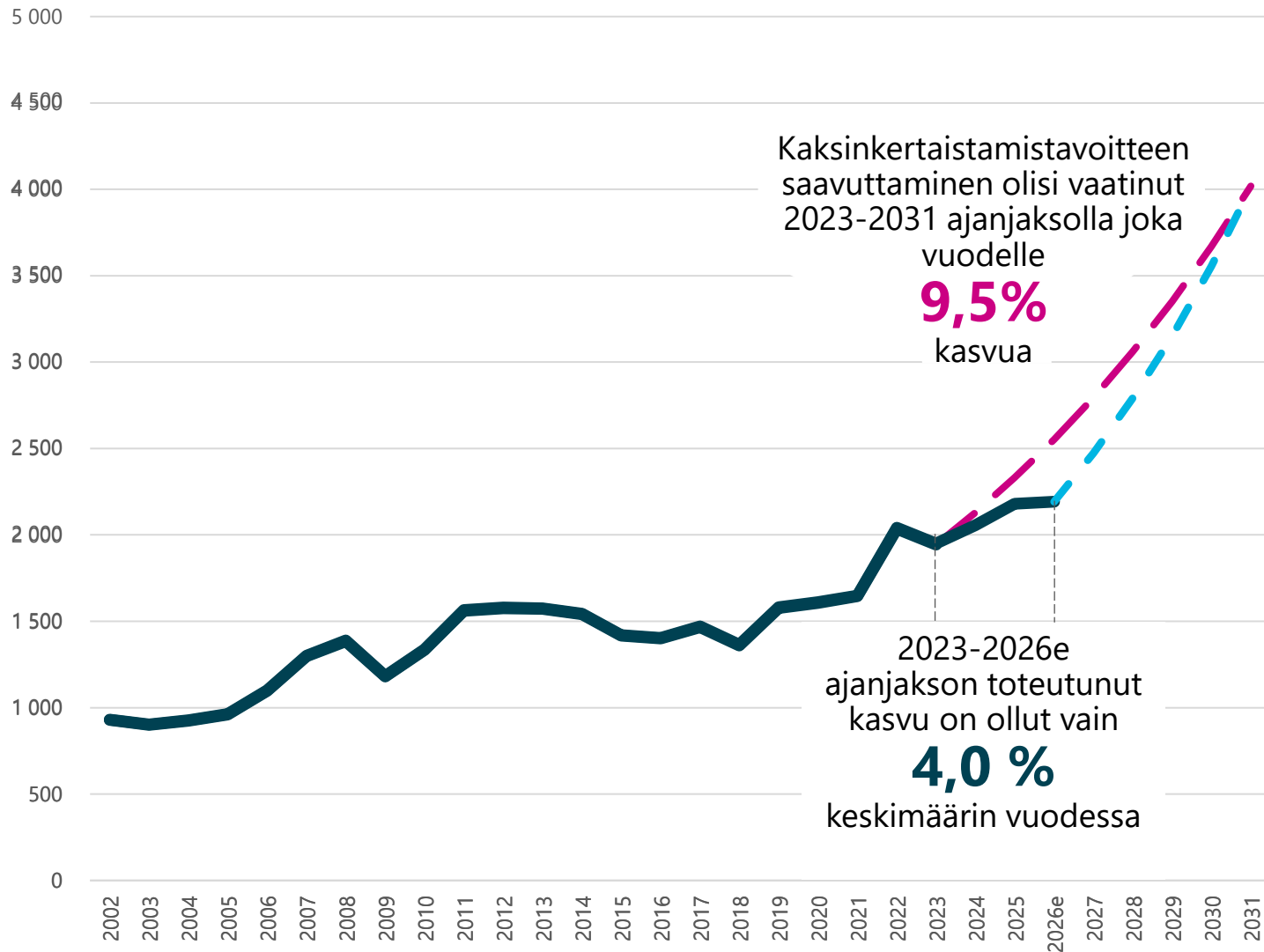
Viennin lähtötaso 2023

Lähde: Tulli ULJAS tietokanta; Halliotusohjelman kasvutavoite

Kasvu kaksinkertaistamistavoitteen valossa

Milj. EUR

4 mrd. €
Tavoite 2031

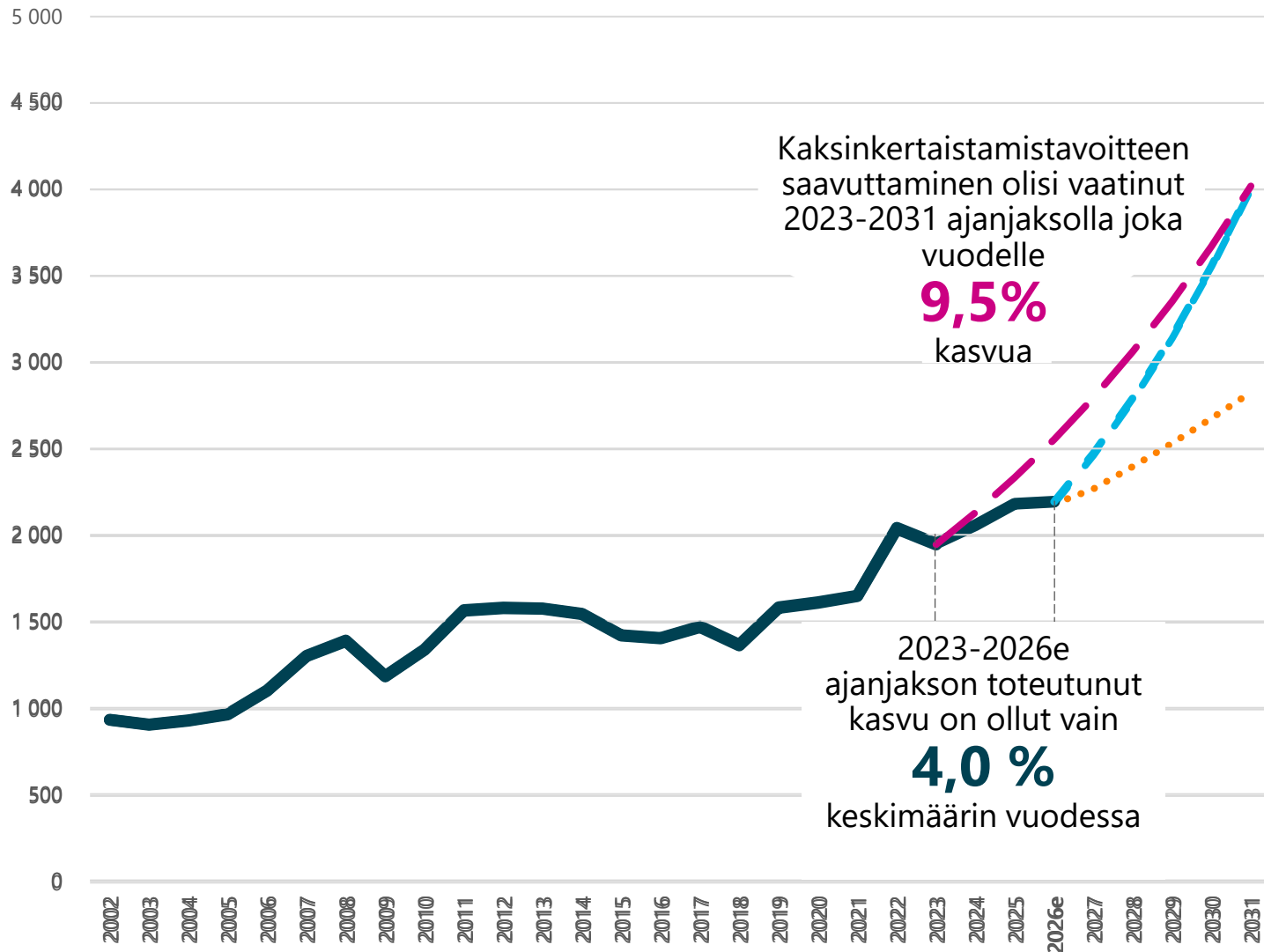
Tavoitteen saavuttamiseksi viennin arvon tulisi kasvaa vuodesta 2027 lähtien **12,9 %** joka vuosi vuoteen 2031 saakka

Lähde: Tulli ULJAS tietokanta; Halliotusohjelman kasvutavoite

Kasvu kaksinkertaistamistavoitteen valossa

Milj. EUR

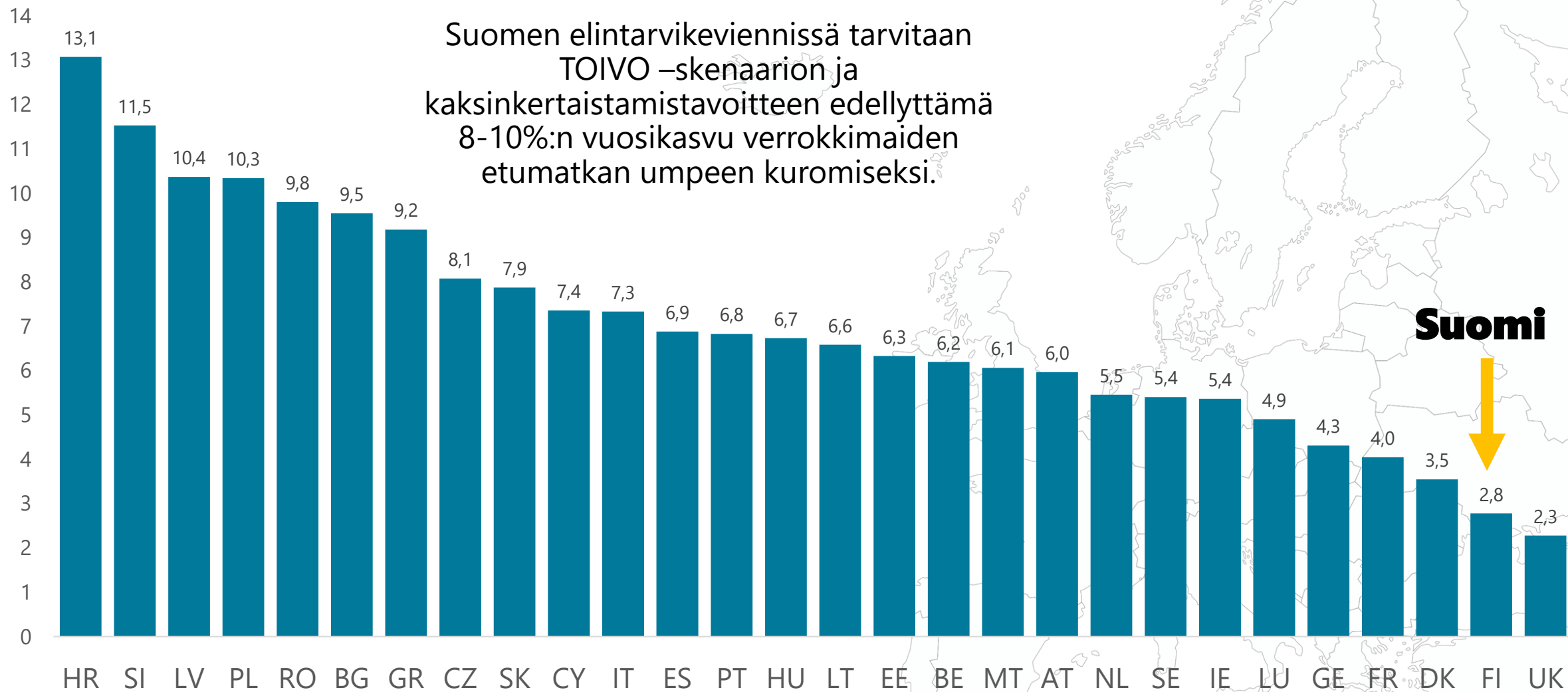
Tavoitteen saavuttamiseksi viennin arvon tulisi kasvaa vuodesta 2027 lähtien **12,9 %** joka vuosi vuoteen 2031 saakka

Kuinka kasvu määräytyy verrokkimaihin?

Elintarvikeviennin arvon keskimääräinen vuosikasvu EU maissa, 2014-2024

Suomen elintarvikeviennissä tarvitaan
TOIVO –skenaarion ja
kaksinkertaistamistavoitteen edellyttämä
8-10%:n vuosikasvu verrokkimaiden
etumatkan umpeen kuromiseksi.

Lähde: Eurostat, Comext tietokanta. UN Worldtrade for UK.

Viennin arvon kasvu keskeisissä tuoteryhmissä 2015-2026e

Makeisten vientiä hidastanee vuonna 2026 rakenteilla oleva uusi kapasiteetti. Lisäksi keskisuuren suklaatehtaan tuotanto on siirretty ulkomaille.

Leivissä ja kauran myllytuotteiden viennissä kasvu jatkunee myös vuonna 2026.

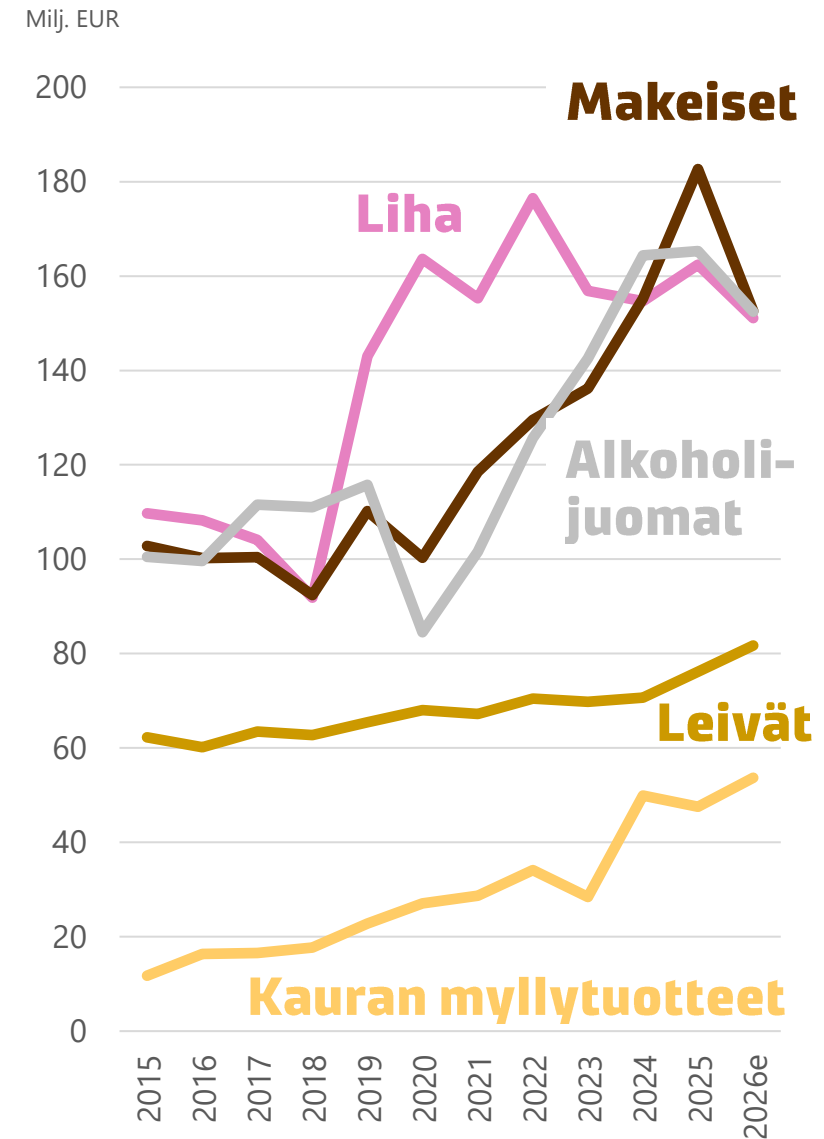
Lihan vientiä rasittaa heinäkuun lopussa havaittu ASF tartunta. Sianliha on ollut merkittävin vientierä lihatuoteryhmässä. Lisätietoa ASF:n talousvaikutuksista tuoreessa (8.9.2026) julkaisussa:

Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 55/2026
Afrikkalaisen sikaruton taloudelliset vaikutukset
Vaikutusmekanismit ja suurusluokka maa- ja metsätaloudelle
Markus Melin, Csaba Jansik, Johanna Kosti, Mervi Kunnasranta, Mikko Kurtti, Juhana Lahti, Antti Mäntönen, Jarkko Nieminen, Jyrki Nieminen, Olli Niskanen, Jari Viitonen ja Kari Väitänen

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-419-214-9>

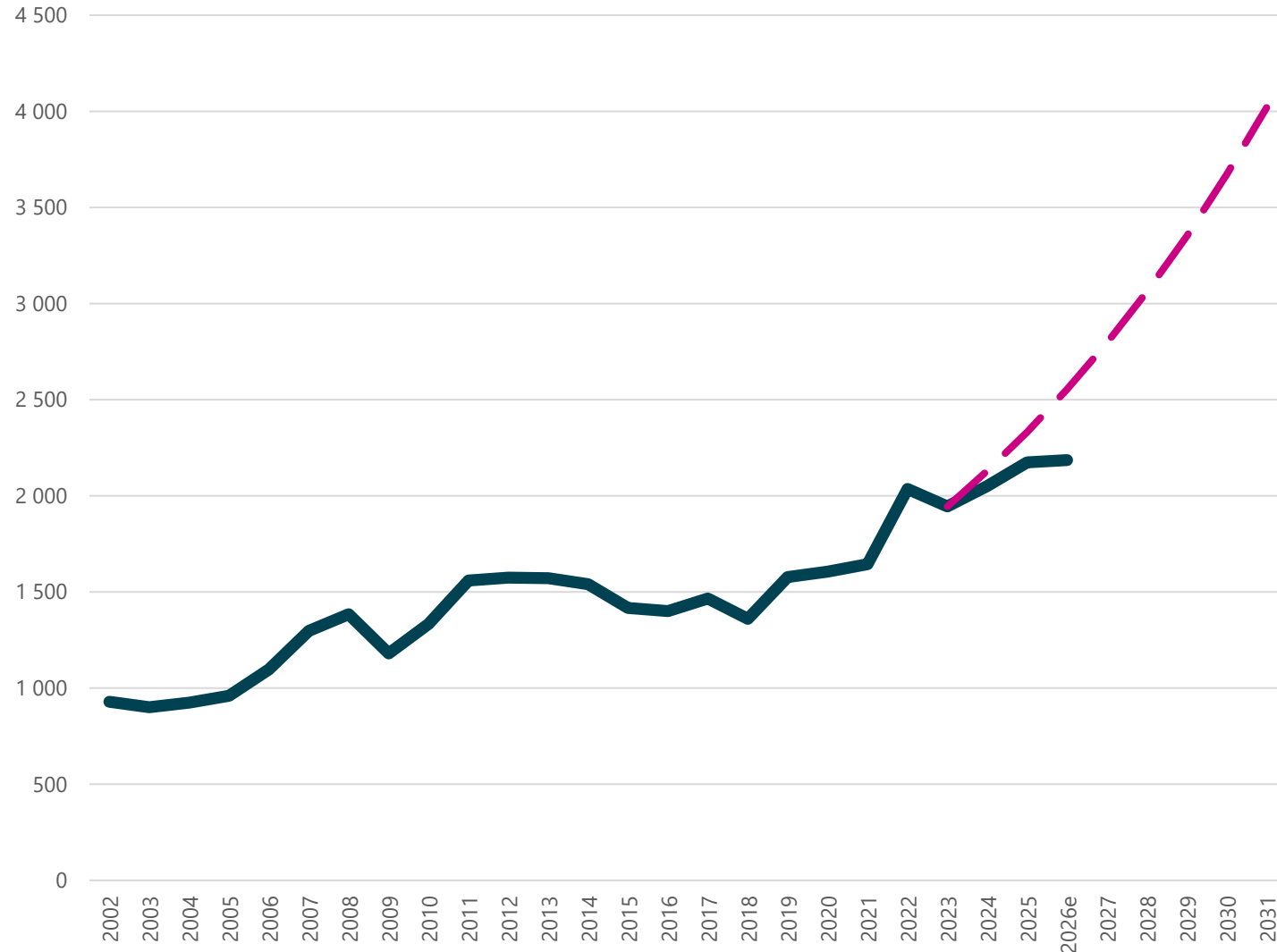

Lähde: Tulli ULJAS tietokanta

Lähde: Tulli ULJAS tietokanta

Miksi kasvu on jäänyt kaksinkertaistamistavoitteesta?

Milj. EUR

Kaksinkertaistamistavoite on ajanjaksolla 2023-2031 identtinen TOIVO –skenaarion kasvupolun kanssa. TOIVO –skenaario on määritelty parhaana mahdollisena kasvuruna mikäli vienninedistämispennistuksia tehdään julkisen ja yksityisen sektorin toimesta, kasvuun sitoudutaan joka toimialalla, uusia arvoketjuja perustetaan ja markkinakehitys on suotuista. Kaksinkertaistamistavoitteen voidaan näin pitää erittäin kunnianhimoisena tavoitteena.

Viennin edistämisessä on edistytty vuosina 2023-2026, mm. edistämistoimenpiteet ovat saaneet valtion tukea, yritykset ovat järjestäytyneet, yhä useampi heistä on sitoutunut kasvu- ja vientistrategiaan, elintarvikealan investoinnit ovat kasvussa ja julkisen vienninedistämisen rakennekehitys on aloitettu.

Miksi kasvu on jäänyt kaksinkertaistamistavoitteesta?

Kehitys ja sitä mukaa myös viennin kasvu on ollut kaikista saavutuksista huolimatta hidasta etenkin seuraavista syistä:

1. Rakennekehityksen toteutus. Business Finlandin kansainvälistymistoimien ja henkilöstön siirtäminen UM:n alaisuuteen on viivästynyt noin vuodella.
2. Julkisuudessa esillä olleesta valtion 10 m€ tuesta elintarvikevienninedistäminen on saanut vain murto-osan, tukipaketista on rahoitettu runsaasti myös muita toimia.
3. Vienninedistämisen tuen käytössä useat yksittäiset kehittämishankkeet ovat saaneet prioriteetin viennin kokonaisvaltaisen rakenteellisen arkkitehtuurin kehittämisen sijaan.
4. Suomen verrokkimaissa kuten Irlannissa, Ruotsissa ja Virossa yritykset voivat hyödyntää kansainvälistymiseen laajan palveluportfolion, joka edelleen puuttuu Suomesta. Julkinen sektori "odottaa" että yritykset kertovat palvelutarpeitaan, mutta etenkin pk yrityksiltä usein puuttuu ymmärrys tarvitsemiensa palveluiden kokonaisuudesta.
5. Palvelukokonaisuuden kehittämisessä on nähtävästi sivutettu verrokkimaiden käytännöt ja alihyödynnetty hyvien esimerkkien tarjoamia mahdollisuuksia. Suomessa edelleen aiotaan kehittää palvelujen oma malli, mutta selvä näkemys sen sisällöstä puuttuu. Yhtenä esimerkkinä tiedolla johtaminen ja markkinatietopalvelujen järjestäminen ei ole edistynyt.
6. Elintarvikeyritysten asennemuutos ja kasvuhakuisuus on vahvistunut kaikissa yrityskokoluokissa. Se ei kuitenkaan ehtinyt vielä näkyä vientiluvuissa. Pk yritysten kasvu tulee vaikuttaa pidemmällä aikavälillä.

Nykytilanteessa on keskeistä jatkaa panostukset elintarvikeviennin, nopeuttaa yrityksille suunnatun kansainvälistymispalvelukokonaisuuden rakentamista, vahvistaa julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä ja yhteisiä vienninedistämisponnistuksia sekä kehittämistoimenpiteiden tukemista.

Lisätietoa:

csaba.jansik@luke.fi

luke.fi